multicultural communication

NSW HEALTH

Lao
September 2005
[DOH-6970]

ໂຣກໄຂ້ຫວັດນົກ

Avian Influenza (“Bird Flu”)

ສະບັບວັນທີ: 9 ກັນຍາ 2005

ບັນດາຜູ້ຊ່ຽວຊານດ້ານໂຣກໄຂ້ຫວັດມີຄວາມກັງວົນຢ້ານວ່າໂຣກ H5N1 ທີ່ລະບາດກັບນົກເມື່ອບໍ່ດົນມານີ້ ອາດເກີດການປ່ຽນແປງກາຍເປັນໂຣກໄວຣັສຈຳພວກໄຂ້ຫວັດຊະນິດໃໝ່ຂຶ້ນ. ຖ້າເປັນດັ່ງນັ້ນ ອາດເຮັດໃຫ້ ເກີດການລະບາດຂອງໂຣກໄຂ້ຫວັດແຜ່ໄປທົ່ວໂລກຢ່າງກວ້າງຂວາງ. ຮອດປັດຈຸບັນຍັງບໍ່ທັນມີກໍຣະນີ ສົງສັຍ ຫຼືຢັ້ງຢືນວ່າມີໄຂ້ຫວັດນີ້ໃນ ອອສເຕຣເລັຍ.

ໄຂ້ຫວັດນົກແມ່ນຫຍັງ?

ໄຂ້ຫວັດນົກແມ່ນພຍາດຕິດຕໍ່ຊະນິດນຶ່ງຂອງນົກ. ຕາມປົກກະຕິ ເຊື້ອໂຣກໄວຣັສຈະຕິດຕໍ່ແຜ່ພາຍກັນ ໃນ ລະຫວ່າງ ຝູງນົກປ່າ ແລະບໍ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດພຍາດໃດໆຫຼືຈະມີກໍພຽງແຕ່ພຍາດທີ່ບໍ່ຮ້າຍແຮງ. ການຕິດເຊື້ອໃນກຸ່ມ ສັດປີກລ້ຽງ, ເຊັ່ນໄກ່, ອາດກໍ່ໃຫ້ເກີດພຍາດຢ່າງຮ້າຍແຮງໃນກຸ່ມສັດປີກເຫຼົ່ານີ້. ພຍາດໄຂ້ຫວັດນົກມີຫຼາຍ ຊະນິດ ດ້ວຍກັນ, ແຕ່ວ່າມີພຽງສອງສາມຊະນິດເທົ່ານັ້ນທີ່ເຮັດໃຫ້ເກີດເປັນພຍາດຂຶ້ນໄດ້ກັບມະນຸດ.

ໂຣກໄຂ້ຫວັດນົກຊະນິດໃໝ່ຊະນິດນຶ່ງ, ຊຶ່ງເອີ້ນວ່າ ໄຂ້ຫວັດປະເພດ A H5N1, ໄດຖືກຄົ້ນພົບເປັນຄັ້ງທຳອິດໃນປີ 1997 ທີ່ປະເທດຮົ່ງກົງ. ພຍາດຊຸມນີ້ໄດ້ກັບຄືນມາອີກເມື່ອທ້າຍປີ 2003 ແລະໄດ້ແຜ່ຂຍາຍຢ່າງໄວ ໄປ ສູ່ຫຼາຍປະເທດໃນເອເຊັຍ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ເກີດການຕິດເຊື້ອຢ່າງຮ້າຍແຮງໃນຝູງສັດປີກລ້ຽງຫຼາຍແຫ່ງ. ປັດຈຸບັນ ຍັງບໍ່ມີຫຼັກຖານຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າໄດ້ມີການຕິດເຊື້ອໄຂ້ຫວັດນົກໃນຝູງນົກໃນອອສເຕຣເລັຍ.

ໄວຣັສຊະນິດນີ້ໄດ້ແຜ່ເຊື້ອໄປຫາຄົນທີ່ໃກ້ຊິດກັບສັດປີກທີ່ເຈັບປ່ວຍຫຼືອາຈົມຂອງສັດເຫຼົ່ານັ້ນ. ນັບແຕ່ ວັນທີ 28 ເດືອນທັນວາ ປີ 2003 ເປັນຕົ້ນມາ, ໄດ້ມີກວ່າ 110 ກໍຣະນີ ຊຶ່ງໄດ້ມີລາຍງານຢັ້ງຢືນວ່າ ແມ່ນກໍຣະນີຂອງ ໄຂ້ຫວັດນົກ ທີ່ເກີດຂຶ້ນກັບຄົນ ໃນປະເທດໄທ, ວຽດນາມ, ກຳປູເຈັຍ ແລະ ອິນໂດນີເຊັຍ, ແລະຫຼາຍຄົນ ທີ່ເປັນ ໄຂ້ຫວັດນົກໄດ້ເສັຍຊີວິດ.

ຮອດປັດຈຸບັນນີ້, ຄົນທີ່ຕິດເຊື້ອ A H5N1 ບໍ່ປາກົດວ່າສາມາດແຜ່ເຊື້ອໃຫ້ຄົນອື່ນໄດ້ໂດຍງ່າຍ. ການຢູ່ໃກ້ຊິດ ກັບສັດທີ່ຕິດເຊື້ອຫຼືອາຈົມຂອງສັດເຫຼົ່ານັ້ນ (ຫຼືຂີ້ຝຸ່ນ ຫຼື ຂີ້ດິນທີ່ມີເຊື້ອໂຣກຈາກອາຈົມຂອງສັດປີກ) ອາດເຮັດ ໃຫ້ເກີດການຕິດເຊື້ອຂຶ້ນກັບຄົນໄດ້. ການກິນອາຫານທີ່ຜລິດຈາກສັດປີກທີ່ປຸງຈົນສຸກດີຫຼືໄຂ່ໄກ່ທີ່ປຸງສຸກແລ້ວ ຈະບໍ່ເປັນສາເຫດເຮັດໃຫ້ເກີດຕິດເຊື້ອ.

ການລະບາດຂອງໂຣກ (epidemic) ທີ່ເກີດຂຶ້ນທົ່ວໂລກແລະເປັນກັນແຜ່ຫຼາຍ ເອີ້ນວ່າ ການລະບາດຂອງ ໂຣກຢ່າງກວ້າງຂວາງຮ້າຍແຮງ (pandemic). ການລະບາດຢ່າງກວ້າງຂວາງຮ້າຍແຮງສາມາດອຸບັດຂຶ້ນໄດ້

ເມື່ອມີເຊື້ອໄວຣັສຊນິດໃໝ່ເກີດຂຶ້ນ ໃນຂນະທີ່ມະນຸດຍັງມີພູມຕ້ານທານຕ່ຳ ຕໍ່ພຍາດຊນິດນັ້ນ ຫຼື ຍັງບໍ່ມີເລີຍ. ໂຣກຫວັດທີ່ລະບາດຢ່າງຮ້າຍແຮງເຄີຍເກີດຂຶ້ນມາກ່ອນໃນປີ 1918-19, 1957-58 ແລະ 1968-69. ເມື່ອໂຣກລະບາດຮ້າຍແຮງເກີດຂຶ້ນໃນປີ 1918-19, ໄດ້ມີຄົນຕາຍເປັນຈຳນວນ ລະຫວ່າງ 20 ຫາ 40 ລ້ານຄົນ. ນັກວິທຍາສາດຫຼາຍທ່ານມີຄວາມກັງວົນຢ້ານວ່າ ເຊື້ອໂຣກ H5N1ທີ່ລະບາດຂຶ້ນໃນຝູງນົກເມື່ອບໍ່ດົນມາ ນີ້ ອາດເກີດການປ່ຽນແປງກາຍເປັນເຊື້ອໄວຣັສໄຂ້ຫວັດຊນິດໃໝ່ທີ່ແຜ່ພາຍຢ່າງງ່າຍດາຍລະຫວ່າງຄົນ, ຊຶ່ງຈະເປັນຜົນໃຫ້ເກີດການລະບາດ ຂອງເຊື້ອໂຣກ ຢ່າງກວ້າງຂວາງແລະຮ້າຍແຮງ.

ອາການຂອງໂຣກນີ້ມີຫຍັງແດ່?

ໄຂ້ຫວັດນົກຊນິດຕ່າງໆ ອາດເຮັດໃຫ້ເກີດອາການແຕກຕ່າງກັນໄປເມື່ອເກີດຂຶ້ນກັບຄົນ. ໄຂ້ຫວັດນົກທຸກຊນິດ ສາມາດເຮັດໃຫ້ເກີດອາການທີ່ຄ້າຍຄືກັບໄຂ້ຫວັດໃຫຍ່ແບບທັມມະດາທົ່ວໄປຂອງຄົນ (ເປັນໄຂ້, ໄອ, ເມື່ອຍອ່ອນເພັຍ, ປວດຕາມກ້າມເນື້ອ, ເຈັບຄໍ, ຫັນໃຈຝືດ, ຂີ້ມູກໄຫຼ, ເຈັບຫົວ). ໃນບາງກໍຣະນີ ເຊື້ອໂຣກຊນິດ H5N1 ອາດກໍ່ໃຫ້ເກີດການເປັນໂຣກປອດບວມຢ່າງຮ້າຍແຮງ ແລະໃນກໍຣະນີສ່ວນນ້ອຍ, ຄົນເຈັບອາດ ເປັນໂຣກ ເຍື່ອຫຸ້ມສມອງອັກເສບ ຫຼື ຖອກທ້ອງໄດ້. ອາການທີ່ມັກເກີດຂຶ້ນກັບຄົນທີ່ຕິດເຊື້ອຊນິດ H7 ແມ່ນເປັນໂຣກຕາແດງ (ເຍື່ອຫຸ້ມຕາຂາວອັກເສບ). ຕາມປົກກະຕິ ອາການຕ່າງໆຈະສະແດງອອກໃນ ລະຫວ່າງ ສອງ ຫາສີ່ ມື້ຫຼັງຈາກໄດ້ຮັບເຊື້ອ.

ແມ່ນໃຜແດ່ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງຕໍ່ການຕິດເຊື້ອນີ້?

ຄົນສ່ວນຫຼາຍບໍ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງຕໍ່ການຕິດເຊື້ອ. ຄົນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງຕໍ່ການຕິດເຊື້ອ H5N1 ແມ່ນຜູ້ທີ່ຢູ່ໃກ້ຊິດກັບນົກທີ່ເຈັບປ່ວຍຫຼືອາຈົມຂອງມັນ ໃນລະຫວ່າງທີ່ພັກອາສັຍຢູ່ຫຼືເດີນທາງໄປໃນເຂດທີ່ເຊື້ອໂຣກກຳລັງແຜ່ພາຍໝູນວຽນຢູ່, ຫຼືວ່າ (ແຕ່ວ່າເປັນສ່ວນນ້ອຍ) ຜູ້ທີ່ໃກ້ຊິດກັບຄົນທີ່ມີເຊື້ອໂຣກແບບພຍາດຂອງຄົນຢູ່ໃນຕົວ ແລະ ຢູ່ໃນເຂດທີ່ເຊື້ອກຳລັງແຜ່ພາຍຢູ່.

ຈະປ້ອງກັນໂຣກນີ້ໄດ້ຢ່າງໃດ?

ການສັກຢາປ້ອງກັນພຍາດໄຂ້ຫວັດນົກໃຫ້ມະນຸດຍັງບໍ່ທັນມີເທື່ອ. ຢາສັກປ້ອງກັນຫວັດຂອງຄົນແບບທັມມະດາ ຊຶ່ງມີຢູ່ໃນປັດຈຸບັນຈະບໍ່ສາມາດປ້ອງກັນໂຣກຈາກໄຂ້ຫວັດນົກໄດ້, ຊຶ່ງຮວມເຖິງເຊື້ອໂຣກ ຊນິດ H5N1 ດ້ວຍ. ປັດຈຸບັນນີ້ ນັກວິທຍາສາດທົ່ວໂລກກຳລັງສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ເພື່ອຜລິດຢາສັກ ປ້ອງກັນ ທີ່ເໝາະສົມ ຕໍ່ໂຣກຊນິດນີ້.

ຈະກວດຫາພຍາດນີ້ໄດ້ຢ່າງໃດ?

ການກວດຫາໂຣກໄຂ້ຫວັດນົກສາມາດກະທຳໄດ້ໂດຍໃຊ້ຕົວຢ່າງຂອງເລືອດ, ຂີ້ເຖົ່າ ຫຼື ຈາກເນື້ອເຍື່ອໃນດັງ ແລະ ຮູຄໍ. ການວິຈັຍແມ່ນເຮັດທີ່ຫ້ອງທົດລອງພິເສດສະເພາະ.

ຈະປິ່ນປົວພຍາດນີ້ໄດ້ຢ່າງໃດ?

ຢາຕ້ານເຊື້ອຫວັດຊນິດນີ້ໂດຍສະເພາະອາດໃຊ້ເປັນຜົນໃນການຕໍ່ຕ້ານໂຣກໄຂ້ຫວັດນົກທີ່ເກີດກັບຄົນແລະ ນຳມາໃຊ້ປົວຄົນທີ່ຕິດເຊື້ອພຍາດຊນິດ H5N1 ນີ້.

ມີການຮັບມືວິທີໃດເພື່ອສຸຂພາບຂອງຊຸມຊົນ?

ການລະບາດຂອງໂຣກໄຂ້ຫວັດນົກຊນິດຕ່າງໆເຄີຍເກີດຂຶ້ນມາກ່ອນໃນອອສເຕຣເລັຍ. ຢ່າງໃດກໍດີ, ຍັງບໍ່ໄດ້ມີລາຍງານວ່າມີໄຂ້ຫວັດນົກຊຶ່ງລະບາດຂຶ້ນຫວ່າງບໍ່ດົນນີ້ ເກີດຂຶ້ນໃນປະເທດອອສເຕຣເລັຍເທື່ອ ແລະ ຍັງບໍ່ໄດ້ມີ ລາຍງານວ່າມີຄົນອອສເຕຣລຽນຕິດເຊື້ອໄວຣັສ H5N1 ນີ້ເທື່ອ. ປະເທດອອສເຕຣເລັຍ ບໍ່ໄດ້ນຳເຂົ້າສັດປີກທີ່ມີຊີວິດ ຫຼື ຜລິຕພັນສັດປີກດິບຈາກປະເທດເອເຊັຍ ແລະໄດ້ມີການກວດຂັນຕາມຊາຍແດນ ຂອງປະເທດ ອອສເຕຣເລັຍ ບໍ່ໃຫ້ມີການນຳເອົານົກຫຼືຜລິຕພັນຈາກນົກເຂົ້າປະເທດໂດຍຜິດກົດໝາຍ.

ຄຳເຕືອນເຣື່ອງການເດີນທາງ

ຄົນອອສເຕຣລຽນທີ່ເດີນທາງໄປໃນເຂດທີ່ມີໂຣກໄຂ້ຫວັດນົກລະບາດ ສາມາດລົດຜ່ອນການສ່ຽງຕໍ່ການຕິດເຊື້ອໂຣກໄດ້ໂດຍຫຼີກເວັ້ນບໍ່ໄປຟາມລ້ຽງສັດປີກ ແລະ ຕລາດທີ່ຂາຍສັດປີກທີ່ຍັງເປັນ.ເຂົາເຈົ້າຕ້ອງໝັ້ນໃຈວ່າເມື່ອຈັບຕ້ອງສັດປີກທີ່ຍັງເປັນ ຫຼື ຈັບບາຍໄຂ່ຕ້ອງຈັບບາຍໃຫ້ຖືກຫຼັກອະນາມັຍ, ໂດຍການລ້າງມືຫຼັງຈາກຈັບຕ້ອງ ຂອງ ເຫຼົ່ານັ້ນ ແລະ ຕ້ອງໝັ້ນໃຈວ່າສັດປີກນັ້ນໄດ້ປຸງຈົນສຸກດີຢ່າງທົ່ວເຖິງກ່ອນກິນ.

ສຳລັບຂໍ້ມູນເພີ້ມເຕີມ

Australian Government Department of Health and Ageing information hotline
1800 004 599.

ຂໍ້ມູນເຊື່ອມໂຍງ (Related links)

NSW Health influenza factsheet (usual human influenza)
http://www.health.nsw.gov.au/pubs/topics/Influenza.pdf

Australian Government Department of Health and Ageing – Avian influenza
http://www.health.gov.au/internet/wcms/publishing.nsf/Content/health-avian_influenza-index.htm

World Health Organization
http://www.who.int/csr/disease/avian_influenza/en

Travel Advice (Australian Government Department of Foreign Affairs and Trade)
http://www.smartraveller.gov.au

U.S. Centers for Disease Control and Prevention
http://www.cdc.gov/flu/avian/index.htm

ຂໍ້ມູນເພີ້ມເຕີມ – ໜ່ວຍສາທາຣະນະສຸກແຫ່ງຣັດ ນຊວ (Public Health Units in NSW)					
ຖ້າຕ້ອງການຂໍ້ມູນເພີ້ມເຕີມ ກະຣຸນາຕິດຕໍ່ທ່ານໝໍຂອງທ່ານ, ໜ່ວຍສາທາຣະນະສຸກຫຼືສູນອະນາມັຍຊຸມຊົນ ໃນເຂດທ້ອງຖິ່ນຂອງທ່ານ – ໃຫ້ເບິ່ງພາຍໃຕ້ຫົວຂໍ້ NSW Government ຊຶ່ງຢູ່ທາງໜ້າຂອງສມຸດໂທຣະສັບ White Pages.					
ເຂດໃນຕົວເມືອງ Metropolitan Areas			ເຂດຊົນນະບົດ Rural Areas		
Northern Sydney / Central Coast	Hornsby	02 9477 9400	Greater Southern	Goulburn	02 4824 1837
	Gosford	02 4349 4845		Albury	02 6021 4799
South Eastern Sydney / Illawarra	Randwick	02 9382 8333	Greater Western	Broken Hill	08 8080 1499
	Wollongong	02 4221 6700		Dubbo	02 6841 5569
Sydney South West	Camperdown	02 9515 9420		Bathurst	02 6339 5601
	Liverpool	02 9828 5944			
Sydney West	Penrith	02 4734 2022	Hunter / New England	Newcastle	02 4924 6477
	Parramatta	02 9840 3603		Tamworth	02 6767 8630
Justice Health Service	Matraville	02 9289 2977	North Coast	Port Macquarie	02 6588 2750
				Lismore	02 6620 7500
NSW Department of Health	Nth Sydney	02 9391 9000			
NSW Health website	www.health.nsw.gov.au				© NSW Department of Health 2005

ຖ້າທ່ານຕ້ອງການຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອໃນການໂທຣະສັບເປັນພາສາອັງກິດ, ກະຣຸນາໂທຣຫາຜແນກແປເອກກະສານແລະແປພາສາ (TIS) ທີ່ ເລກໂທຣ 131 450.

ບັນດາເລກໂທຣະສັບແມ່ນຖືກຕ້ອງເມື່ອເວລາເອກກະສານນີ້ພິມອອກ ແຕ່ວ່າບໍ່ໄດ້ມີການກວດເບິ່ງການປ່ຽນແປງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ. ທ່ານຄວນກວດເບິ່ງເລກໂທຣອີກເທື່ອນຶ່ງ ໃນສມຸດໂທຣະສັບ ເພື່ອຄວາມແນ່ໃຈ.

ທ່ານສາມາດຫາເບິ່ງຂໍ້ມູນເພີ້ມເຕີມເປັນພາສາລາວໄດ້ ທີ່ເວັບໄຊຕ໌ ຂອງ Multicultural Communication ທີ່ http://mhcs.health.nsw.gov.au

Website: http://mhcs.health.nsw.gov.au
e-mail: mhcs@sesiahs.health.nsw.gov.au